

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.3 สรุปผลการวิจัย

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาสภาพการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

2) เพื่อเปรียบเทียบผลการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่มีขนาดแตกต่างกัน

5.2 การดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ศึกษารั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2537 ซึ่งแยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 755 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 3,963 คน และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 66 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดตามตาราง Krejcie & Morgan การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 203 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 93 คน ขนาดกลาง 83 คน และขนาดใหญ่ 27 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 609 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขนาดเล็ก 279 คน ขนาดกลาง 249 คน และขนาดใหญ่ 81 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 32 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานผ่านประมาณค่า (Rating Scales) มีจำนวน 3 ชุด แต่ละชุดได้หาประสิทธิภาพความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีค่าความเที่ยง ด้านสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.97 ด้านสภาพปัญหา เท่ากับ 0.98

ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่าความเที่ยง ด้านสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.97 ด้านสภาพปัญหา เท่ากับ 0.98

ชุดที่ 3 สำหรับศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ มีค่าความเที่ยง ด้านสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.96 ด้านสภาพปัญหา เท่ากับ 0.95

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือการอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ไปขอความร่วมมือและชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานทางด้านวิจัยของแต่ละอำเภอช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลให้ในระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม 2537 โดยจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 203 ชุด ได้รับกลับคืนมา 193 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.07 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 609 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 577 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.75 และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 32 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.75

5.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ เพื่อหาค่าร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

และการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนาการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ โดยจัดลำดับความถี่แยกเป็นรายด้าน

5.3 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.3.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5.3.1.1 สภาพปัจจุบัน ด้านการเตรียมความพร้อม

1) ผู้บริหารโรงเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทุกกิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ยกเว้น 4 กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ (1) การให้ครูเข้าร่วมประชุม อบรมเกี่ยวกับหลักสูตรฉบับปรับปรุงและการจัดการเรียนการสอน (2) การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ (3) การจัดแบ่งสายงานวิชาการอย่างชัดเจน (4) การกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจนและครอบคลุม นอกจากนี้ มีกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการเตรียมความพร้อมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) ครูผู้สอน

โดยภาพรวม ครูผู้สอนมีการปฏิบัติด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ กิจกรรมการสำรวจแหล่งวิทยาการและวิทยาการในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 กิจกรรม คือ (1) การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนอื่น (2) การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการเตรียมความพร้อมไม่ แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3.1.2 สภาพปัจจุบัน ด้านการบริหารหลักสูตร

1) ผู้บริหารโรงเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการบริหารหลักสูตรในการนำ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้บุคลากร มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 กิจกรรม คือ (1) การประชุมชี้แจงให้บุคลากร รับทราบแผนงานของโรงเรียน (2) การจัดทำทะเบียนเอกสารและหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (3) กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการประชุมก่อนเปิด ภาคเรียน นอกจากนี้ มีกิจกรรมที่เฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 กิจกรรม คือ (1) การจัดทำแผนงาน/โครงการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรฉบับ ปรับปรุงเป็นฉายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน (2) การส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามระเบียบการวัดผล และสร้างเครื่องมือวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ (3) กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะนำ นอกจากนี้ มีกิจกรรมที่โรงเรียนประถมศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

เกี่ยวกับ (1) การสาธิตการสอน (2) การศึกษาดูงาน (3) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
(4) การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ .05

2) ครูผู้สอน

โดยภาพรวม ครูผู้สอน มีการปฏิบัติด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทุกกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ พบว่า ครูผู้สอนใน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการบริหารหลักสูตร
ในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่
แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3.1.3 สภาพปัจจุบัน ด้านการเรียนการสอน

1) ผู้บริหารโรงเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนในการนำ
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง
และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การควบคุม กำกับให้ครูรายงานผลการเรียน
ของนักเรียนต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองตามกำหนด เฉพาะโรงเรียนขนาดกลาง มีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดำเนินการสอนซ่อมเสริมนักเรียน

2) ครูผู้สอน

โดยภาพรวม ครูผู้สอนมีการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย
กิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการปฏิบัติ
อยู่ในระดับน้อย คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 เพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5.3.2.1 สภาพปัญหา ด้านการเตรียมความพร้อม

1) ผู้บริหารโรงเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียน มีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 กิจกรรม คือ (1) การขอความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนในด้านการเงิน แรงงานและวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน (2) การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น (3) การจัดทำ/จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์ตามความต้องการของครู นอกจากนี้ มีกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหายุ่งในระดับมาก จำนวน 4 กิจกรรม คือ (1) การประชาสัมพันธ์ชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาระดับปรับปรุงให้ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ (2) การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรศึกษาระดับปรับปรุงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) การประชุมร่วมกับกลุ่มโรงเรียนในเรื่องหลักสูตรศึกษาระดับปรับปรุงและการจัดการเรียนการสอน (4) การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีปัญหายุ่งในระดับมาก คือ การจัดหาเอกสารหลักสูตรที่ทันต่อเหตุการณ์ และเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหายุ่งในระดับมาก คือ การจัดห้องสมุด มุมหนังสือหรือแหล่งวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) ครูผู้สอน

โดยภาพรวม ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นราย กิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 กิจกรรม คือ (1) การประชาสัมพันธ์ชี้แจง เกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาระดับปรับปรุงให้แก่นักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ (2) การ ประชุมร่วมกับกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาระดับปรับปรุงและการจัดการเรียนการสอน (3) การสำรวจแหล่งวิทยาการและวิทยากรในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน (4) การมี ส่วนร่วมในการวางแผนการใช้หลักสูตรศึกษาระดับปรับปรุง (5) การศึกษาดูงานด้านการ จัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น (6) การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอน นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การจัดทำ/จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กและ ขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การจัดหาเอกสารหลักสูตรอย่างเพียงพอและทันเวลาใช้ เฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักสูตรประถม ศึกษาฉบับปรับปรุงและการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหา พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการนำ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3.2.2 สภาพปัญหา ด้านการบริหารหลักสูตร

1) ผู้บริหารโรงเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา เป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับ (1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (2) การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ ส่วนโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยว

กับการปฐมนิเทศครูใหม่ และเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการประชุมก่อนเปิดภาคเรียน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) ครูผู้สอน

โดยภาพรวม ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทุกกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหา พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3.2.3 สภาพปัญหาด้านการเรียนการสอน

1) ผู้บริหารโรงเรียน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การกำกับติดตามครูให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2) ครูผู้สอน

โดยภาพรวม ครูผู้สอนมีปัญหาด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นราย กิจกรรมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทุกกิจกรรมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหา พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการเรียนการสอนในการนำ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ไม่แตกต่างกันที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.3.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชัยภูมิ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

5.3.3.1 ด้านการเตรียมความพร้อม

โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาคือ

- 1) เอกสารประกอบหลักสูตรไม่เพียงพอ และส่งให้โรงเรียนล่าช้า
- 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนไม่เข้าใจเรื่องการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ และไม่เห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อม

3) ครูมีภารกิจนอกเหนือจากการสอนมาก

4) งบประมาณ วัสดุฝึก สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ

5) โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ครูไม่ครบชั้นและขาดครูที่มีความรู้

ความสามารถเฉพาะวิชา

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงคือ

- 1) กรมวิชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตรให้ โรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนต้นทุกปีการศึกษาและจัดให้เพียงพอ

2) ควรจัดอบรมครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงหรือ เรื่องอื่น ๆ ก่อนเปิดภาคเรียนต้นทุกปีการศึกษา

3) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรมี การควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามผลและประเมินความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน

4) โรงเรียนควรบูรณาการกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนปฏิบัติไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

5) ก.ค. ควรจัดสรรครูให้ครบชั้น และไม่ควรมีการยืมตัวครูไปช่วยราชการที่โรงเรียนอื่น

6) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการความจำเป็นและทันเวลาใช้แต่ละปีการศึกษา

5.3.3.2 ด้านการบริหารหลักสูตร

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาคือ

1) ขาดการควบคุม กำกับ นิเทศและติดตามผล โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

2) การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน

3) การวางแผนการบริหารงานของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงคือ

1) ศึกษาพื้นที่อำเภอ/จังหวัด ควรออกนิเทศโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดให้ทั่วถึง และสม่ำเสมอ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งต่อโรงเรียน

2) หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดประชุม อบรม สัมมนาบุคลากรให้มีความรู้ทักษะในการวางแผน การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาการเรียนการสอน

5.3.3.3 ด้านการเรียนการสอน

โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาคือ

1) ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน

2) ครูขาดความกระตือรือร้น ไม่เตรียมการสอน สอนโดยไม่ใช้สื่อ

3) ครูขาดความรู้ในการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแนวการสอน แผนการสอน การจัดทำเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 และการกำหนดจุดประสงค์เพิ่มเติมใน ป.02

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงคือ

1) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติอย่างจริงจัง

2) ศึกษาในเทศก์อำเภอ/จังหวัด ควรมีการนิเทศ กระตุ้น เสริมกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง การจัดกระบวนการเรียนการสอน การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตาม ป.02

3) กรมวิชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำเอกสาร คู่มือครู และหนังสือ เสริมความรู้จัดส่งให้โรงเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน

5.3.4 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

5.3.4.1 ด้านการบริการหลักสูตร

1) สภาพปัจจุบัน

โดยภาพรวม ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีการปฏิบัติด้านการบริการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 กิจกรรม คือ (1) การจัดทำเอกสาร สื่อ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับท้องถิ่น (2) การร่วมมือกับสำนักงานการศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนผลิตเอกสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง และสื่อการเรียนการสอน

2) สภาพปัญหา

โดยภาพรวม ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาด้านการบริการหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีกิจกรรมที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 กิจกรรม คือ (1) การบริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของครู (2) การจัดทำเอกสาร สื่อ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (3) การร่วมมือกับสำนักงานการศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในการผลิตเอกสารประกอบหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงและสื่อการเรียนการสอน

5.3.4.2 ด้านการบริหารหลักสูตร

1) สภาพปัจจุบัน

โดยภาพรวม ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีการปฏิบัติด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม

2) สภาพปัญหา

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีกิจกรรมที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีสอนแก่ครูให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและจุดประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง

5.3.4.3 ด้านการเสริมกำลังใจ

1) สภาพปัจจุบัน

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีการปฏิบัติด้านการเสริมกำลังใจ อยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม

2) สภาพปัญหา

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีปัญหาด้านการเสริมกำลังใจ อยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม

5.3.4.4 ด้านการประสานงาน

1) สภาพปัจจุบัน

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีการปฏิบัติด้านการประสานงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การประสานงานกับวิทยากรในท้องถิ่นในการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น

2) สภาพปัญหา

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีปัญหาด้านการประสานงานอยู่ในระดับน้อยทุกกิจกรรม

5.3.4.5 ด้านการนิเทศและติดตามผล

1) สภาพปัจจุบัน

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีการปฏิบัติด้านการนิเทศและติดตามผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 กิจกรรม คือ (1) การสาธิตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง (2) ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง

2) สภาพปัญหา

โดยภาพรวม ศิษยานุเขตต์อำเภอ มีปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า มีกิจกรรมที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 กิจกรรม คือ

(1) การบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง (2) ครู
ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง

5.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของศึกษานิเทศก์อำเภอ แต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

5.3.5.1 ด้านการบริการหลักสูตร

ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาด้านการบริการหลักสูตร คือ

1) การบริการเอกสารหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียนไม่เพียงพอและจัดส่งถึงสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอล่าช้า

2) ขาดสื่อต้นแบบ ปัญหาการใช้และบริการสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนขาดแหล่ง
ค้นคว้าและการให้ความสะดวกต่อการให้บริการแก่บุคลากรในสังกัด

ศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงคือ

1) กรมวิชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตรให้
เพียงพอและทันเวลาใช้

2) ควรจัดประชุม อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร
ประถมศึกษาฉบับปรับปรุง

3) ควรจัดตั้งศูนย์วิชาการอำเภอเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า บริการทางวิชาการแก่บุคลากร
ในสังกัด

5.3.5.2 ด้านการบริหารหลักสูตร

ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรคือ

1) ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนยังขาดความรู้และความเข้าใจในการนำหลักสูตร
ประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้

2) การนิเทศภายในโรงเรียนไม่เป็นระบบปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง

ศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง คือ ให้จัดประชุม อบรม
สัมมนาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ และการนิเทศภายในโรงเรียน

5.3.5.3 ด้านการเสริมกำลังใจ

ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาด้านการเสริมกำลังใจในการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับ
ปรับปรุงไปใช้ คือผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนไม่พิจารณาคุณค่าความชอบจากผลงานทางวิชาการ

และได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัด ได้ควบคุม กำกับ ดูแล การพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษ

5.3.5.4 ด้านการประสานงาน

ศึกษานิเทศก์ มีปัญหาด้านการประสานงานในการนำหลักสูตรประถมศึกษาลดฉบับปรับปรุง ไปใช้คือ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประสานงานกับวิทยากรในท้องถิ่น และได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยโรงเรียนประถมศึกษาควรมีการวางแผนการใช้ หลักสูตรประถมศึกษาลดฉบับปรับปรุง โดยขอความร่วมมือประสานงานกับวิทยากรในท้องถิ่นเป็นวิทยากร ภายนอกมาสอนเกี่ยวกับวิชาชีพในท้องถิ่น

5.3.5.5 ด้านการนิเทศและการติดตามผล

ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลคือ

- 1) การนิเทศและติดตามผลไม่ต่อเนื่อง
- 2) การสำรวจข้อมูลประกอบการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีน้อย
- 3) ศึกษานิเทศก์อำเภอมีน้อย แต่ภารกิจ งาน/โครงการที่รับผิดชอบมาก
- 4) ครูผู้สอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร

ประถมศึกษาลดฉบับปรับปรุง

ศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงคือ

- 1) ควรมีการวางแผนกำหนดมาตรการในการนิเทศและติดตามผลให้สอดคล้องกัน และสามารถปฏิบัติได้
- 2) ในการนิเทศและติดตามผลทุกครั้ง ควรมีเครื่องมือในการนิเทศพร้อมทั้งมี การประเมินผลและนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3) ควรเพิ่มศึกษานิเทศก์อำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ 5 คน ให้ครบตามกลุ่มประสบ การณ์ และนิเทศโรงเรียนได้ทั่วถึง
- 4) ควรจัดประชุม อบรม สัมมนาบุคลากรในสังกัดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 5) ควรจัดประกวด เผยแพร่ผลงานครูผู้สอนดีเด่นและจัดการศึกษาดูงานในโรงเรียน ประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมประสบความสำเร็จ

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้คือ

5.4.1 ผลการศึกษาสภาพการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยภาพรวม มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านอภิปราย ได้ดังนี้

5.4.1.1 สภาพปัจจุบันด้านการเตรียมความพร้อม

ด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสงกรานต์ (2535) และสมหมาย (2537) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย คือ การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย (2537) การที่โรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดมีการศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนอื่นน้อย น่าจะมาจากสาเหตุที่โรงเรียนประถมศึกษามีการนำหลักสูตรประถม ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในระยะเวลาที่เท่ากัน ความมั่นใจ ของผู้บริหารและครูผู้สอนในสภาพความพร้อมของโรงเรียนต่อการใช้หลักสูตรจึงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้มีกิจกรรมที่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย คือ การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (2533) ซึ่งพบว่า โรงเรียนมีการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศ เป็น สิ่งสำคัญในการวางแผนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้

5.4.1.2 สภาพปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม

สภาพปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช

2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของสงกรานต์ (2535) และสมหมาย (2537) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและรายการกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การศึกษาครูงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งปัญหาด้านนี้อาจจะเกี่ยวกับค่านิยมงบประมาณ ค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการเดินทาง จากประสบการณ์ที่ได้จากการเสนอแนะของครูในการศึกษาครูงาน ส่วนมากถ้าไปศึกษาครูงาน ต้องไปอยู่ที่จังหวัดอื่น ทำให้เกิดปัญหาในการประสานงานและการปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ นอกจากนี้กิจกรรมที่โรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การประชาสัมพันธ์ชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ จึงเป็นผลต่อเนื่องทำให้เกิดปัญหาในระดับมาก ด้านอื่นตามมาจากการวิจัยที่พบในครั้งนี้ คือ (1) การขอความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนในด้านการเงิน แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน (2) การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้กิจกรรมที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน จึงทำให้ขาดข้อมูลในการวางแผนการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ ตลอดทั้งการสำรวจแหล่งวิทยาการและวิทยาการในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนด้วย

5.4.1.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการเตรียมความพร้อม

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า เอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แนวการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ไม่เพียงพอและส่งให้โรงเรียนล่าช้า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของทวีศักดิ์ (2534) สงกรานต์ (2535) ละมัย (2536) และชันชัย (2536) ที่พบปัญหาเช่นกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งกรมวิชาการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตรให้โรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนต้นทุกปีการศึกษา และจัดให้เพียงพอ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนไม่เข้าใจแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง ไม่เห็นความสำคัญและไม่เตรียมความพร้อม ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริวรรณ (2522) ละมัย (2536) และยุพิน (2537) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร

ในสังกัด โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยดำเนินการอบรมก่อนเปิดภาคเรียนต้นทุกปีการศึกษา ตลอดทั้งมีการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผลความร่วมมือก่อนเปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษาเช่นกัน ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากงานบริหารและการสอนมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของละมัย (2536) ชันชัย (2536) ที่พบว่า ครูผู้สอนระดับประถมศึกษามีภารกิจมาก ประมาณร้อยละ 90 เป็นครูประจำชั้นต้องสอนทุกวิชา ตลอดทั้งต้องรับผิดชอบงาน/โครงการของโรงเรียนและหน่วยงานอื่น

5.4.1.4 สภาพปัจจุบันด้านการบริหารหลักสูตร

สภาพปัจจุบัน ด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชันชัย (2536) และสมหมาย (2537) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและรายการกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเมตตา (2534) ที่พบว่า ในการวางแผนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนั้น ทุกคนในโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ ด้วยบรรยากาศแห่งประชาธิปไตย นอกจากนี้ กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการสอน การศึกษาดูงาน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ

5.4.1.5 สภาพปัญหาด้านการบริหารหลักสูตร

สภาพปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสงกรานต์ (2535) และสมหมาย (2537) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและรายการกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กิจกรรมดังกล่าว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการนั้น อาจเป็นเพราะ

บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ เพราะการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2534) กล่าวว่าจะต้องมีการศึกษาค้นคว้า การเก็บบันทึกข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ปัญหาเกี่ยวกับเด็กปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร เป็นต้น วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวที่ใช้ได้ผลต้องมีข้อมูลสนับสนุนถึงผลของการแก้ปัญหา กับได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมแล้ว ผู้บริหารหรือครูผู้สอนสามารถนำผลงานทั้งหมดมาเรียบเรียงเป็นเอกสารทางวิชาการได้

5.4.1.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการบริหารหลักสูตร

ปัญหาและข้อเสนอแนะ ด้านการบริหารหลักสูตรในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า ขาดการควบคุม กำกับ นิเทศและติดตามผลจากหน่วยงานต้นสังกัด ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของขันธชัย (2536) ที่พบว่า งานด้านนิเทศ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนยังขาดความรู้ ทักษะ เทคนิคการนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีปัญหาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการบริหารงานของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของละมัย (2536) และสมหมาย (2537) ที่พบว่าโรงเรียนยังขาดข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการบริหารงานและการตัดสินใจ ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ

5.4.1.7 สภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขันธชัย (2536) และสมหมาย (2537) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจำแนกตามของโรงเรียนและรายกิจกรรม พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีการควบคุม กำกับให้ครูรายงานผลการเรียนของนักเรียนต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองตามกำหนด ซึ่งการรายงานผลการเรียนการสอนของนักเรียนให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบนั้น ถือเป็นหน้าที่งานธุรการขึ้นโดยตรงของครูผู้สอนที่จะต้องมีการรายงานผลการเรียนตามสมุดประจำตัวนักเรียน (ป.01) ให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง (กรมวิชาการ, 2533) สำหรับ

กิจกรรมที่โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 เพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมหมาย (2537) ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในระดับน้อย ซึ่งในการเพิ่มเติมจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 กรมวิชาการ (2533) ได้เสนอหลักการไว้ว่าโรงเรียนประถมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง จึงเปิดโอกาสให้โรงเรียนนำเรื่องราวหรือสิ่งที่น่าสนใจในท้องถิ่นใกล้ตัวผู้เรียนหรือกิจกรรมที่โรงเรียนต้องการเน้นเป็นพิเศษ มาจัดสอนให้กับผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นใน ป.02 จึงได้เตรียมช่องว่างไว้สำหรับให้โรงเรียนเติมจุดประสงค์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่โรงเรียนต้องการเน้นจัดสอนเพิ่มขึ้นโดยโรงเรียนอาจจะเพิ่มไม่ครบ 3 ข้อ หรือไม่เพิ่มก็ได้

5.4.1.8 สภาพปัญหาด้านการเรียนการสอน

สภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย (2537) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและรายกิจกรรม พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การกำกับ ติดตามครูให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2534) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการและครูเป็นศูนย์กลางของการเรียน ครูยังไม่ใช้กระบวนการกลุ่ม และทัศน์า (2536) ได้ศึกษาสภาพการสอนของครูตามหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พบว่า ครูใช้การสอนแบบบรรยายเป็นหลัก และจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูขาดความกระตือรือร้น ไม่เตรียมการสอน สอนโดยไม่ใช้สื่อ ในประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534) ที่ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไว้ 2 ประการ คือ

- 1) การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 2) การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง

จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพได้ การที่ครูไม่เปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการสอนนั้น กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นไม่ได้มุ่งเน้นที่ตัวเด็ก แต่มุ่งที่เนื้อหาหรือเน้นที่
ตัวครูเป็นสำคัญ จึงน่าจะมาจากสาเหตุที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ครูไม่เตรียมการสอน สอนโดย
ไม่ใช้สื่อ ครูไม่เข้าใจวิธีสอนแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มประสบการณ์ กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ
ครูมีการรับผิดชอบมาก ขาดการสนับสนุนส่งเสริม การนิเทศและติดตามผล ปัญหาที่พบในโรงเรียน
ขนาดเล็ก มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสร้างเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้อง
กับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งกรมวิชาการ (2533) กล่าวถึงหลักการประเมินผลการเรียนตาม
หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง ดังนั้น การจัดทำเครื่องมือ
วัดผลการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และปัญหาที่พบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนขาดความรู้
ทักษะในการจัดทำเครื่องมือวัดผล ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัญหานี้ โดยการจัด
ประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือวัดผล อาจจะจัดทำในระดับกลุ่มโรงเรียน
หรือระดับอำเภอ ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนได้ในระดับหนึ่ง

5.4.1.9 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ผลการวิจัย พบว่า
ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ขาดความกระตือรือร้น สอนโดยไม่ใช้สื่อ ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2534) และทศนา (2536) นอกจากนี้ ครู
ผู้สอนมีปัญหากับการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแนวการสอน การจัดทำเครื่องมือวัด
จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของละมัย (2536) ซึ่งได้ศึกษาการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษาฉบับปรับปรุง เขตการศึกษา 6 พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน
การใช้หลักสูตร การเขียนแผนการสอน และการวัดผล ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัด
ประชุม อบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัด
และประเมินผลให้บุคลากรในสังกัดด้วย

5.4.1.10 สภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร

สภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมี

การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่มีปัญหอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเสริมกำลังฯ ด้านการประสานงาน และด้านการนิเทศติดตามผล ผลการวิจัย พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีปัญหอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 กิจกรรมคือ 1) การจัดทำเอกสาร สื่อ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับท้องถิ่น (2) การพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีสอนแก่ครูได้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและจุดประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง (3) การประสานงานกับวิทยากรในท้องถิ่นในการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนัส (2536) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอมีการปฏิบัติงานในส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย และผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่กรมวิชาการ (2534) ได้กล่าวถึงงานส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ประการหนึ่งคือ การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงการจัดทำรายละเอียดในตัวหลักสูตร การจัดทำแผนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตรและคู่มือครูงานเลือกในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การที่ศึกษานิเทศก์อำเภอมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น น่าจะมีสาเหตุมาจาก ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไม่เต็มที่เท่าที่ควร (มนัส, 2536) และมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตราภา (2535) ที่ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปใช้ พบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่สามารถปฏิบัติงานการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นได้ โดยให้เหตุผลสำคัญคือ ขาดข้อมูลที่ครบถ้วนและชัดเจน ไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ยึดเป็นหลัก และกรมวิชาการไม่ได้จัดอบรมแนะนำวิธีการ ตลอดจนรูปแบบการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นให้กับบุคลากรที่จะเป็นผู้ดำเนินการจากผลการวิจัยอีกประการหนึ่งที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหอยู่ในระดับมาก คือ การสาธิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ ทรงยศ (2534) ที่ได้ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า การสาธิตการสอนของศึกษานิเทศก์อำเภอ
 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ที่ผลการปฏิบัติการสาธิตการสอนมีการปฏิบัติในระดับน้อย
 อาจเนื่องมาจากศึกษานิเทศก์อำเภอมีการกิจรับผิดชอบมาก (ทรงยศ, 2534) จึงไม่มีเวลาที่จะใช้
 เทคนิคการสาธิต ซึ่งในการใช้เทคนิคการสาธิตนั้น นิพนธ์ (2535) ได้กล่าวว่าผู้สาธิตนั้นจะต้อง
 เตรียมเครื่องมือ เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมครบถ้วน สิ่งสำคัญต้องวางแผนในรายละเอียด
 ล่วงหน้า ต้องฝึกซ้อมกิจกรรมที่จะสาธิตให้แม่นยำ เพื่อให้การสาธิตได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์
 ดังนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอจึงได้เสนอแนะเทคนิคและวิธีการนิเทศอย่างอื่นแทน

5.4.1.11 ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านการบริหารหลักสูตร เอกสารหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม
 ไม่เพียงพอและจัดส่งถึงโรงเรียนล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตรภา (2535) ที่พบว่า
 ศึกษานิเทศก์มีปัญหาการบริหารวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตรระหว่างกรมวิชาการถึงโรงเรียน
 ล่าช้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขาดสื่อต้นแบบ การบริการสื่อการเรียนการสอนและขาดแหล่งค้นคว้า
 เพิ่มเติม จึงเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตรให้เพียงพอและ
 ทันเวลาใช้ และควรจัดประชุม อบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ สื่อ นวัตกรรมทางการเรียน
 การสอน และจัดตั้งศูนย์วิชาการอำเภอ เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า บริการทางการศึกษาแก่บุคลากร
 ในสังกัด

2) ด้านการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนและ
 ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาน้อย ตลอดจนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่เป็น
 ระบบปฏิบัติต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการนำ
 หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ และการนิเทศภายในโรงเรียน ตลอดจนมีการควบคุม
 กำกับ นิเทศติดตามผล ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนโดยสม่ำเสมอ

3) ด้านการเสริมกำลังใจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนขาดการเสริม
 กำลังใจในการพิจารณาความดีความชอบไม่ได้เน้นผลงานทางวิชาการเป็นหลัก ดังนั้นผู้บังคับบัญชา
 ควรให้ความสนใจเรื่องนี้เป็นพิเศษ

4) ด้านการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง โดยเฉพาะการประสานงานกับวิทยากรท้องถิ่น ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนการใช้หลักสูตรท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแก่ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพิ่มงบประมาณค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอก ที่มาสอนในโรงเรียนด้วย

5) ด้านการนิเทศติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า ขาดการนิเทศ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง จำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอมีน้อย แต่ภารกิจ งาน/โครงการที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของทรงยศ (2534) และจิตรภา (2535) พบว่า ในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงของศึกษานิเทศก์ มีปัญหาเกี่ยวกับเวลา เครื่องมือนิเทศ บุคลากรไม่เพียงพอ มีภารกิจหลายด้าน ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง ดังนั้น หน่วยงานนิเทศก์ในแต่ละระดับ ควรมีการวางแผน ประสานงาน กำหนดมาตรการในการนิเทศให้เป็นแนวเดียวกัน และสามารถปฏิบัติได้ ในการนิเทศทุกครั้งควรมีเครื่องมือในการนิเทศ เพื่อจะได้ข้อมูลมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา และควรเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ 5 คน เพื่อให้ครบตามกลุ่มประสบการณ์และปริมาณงานที่ปฏิบัติ

5.4.2 ผลการเปรียบเทียบการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติและสภาพปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการเรียนการสอนในการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงษ์พิศ (2528) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการใช้หลักสูตรในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของขันธชัย (2536) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในด้าน การเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน ดังนั้น ที่ผลการศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน อาจมาจากสาเหตุดังนี้

- 1) การเตรียมการใช้หลักสูตร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนประถมศึกษาใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ปีละ 1 ชั้น โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงปีการศึกษา 2536 ใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (กรมวิชาการ, 2532) ซึ่งก่อนการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมครูเกี่ยวกับแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นที่เริ่มใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534 และ 2536) ซึ่งในการอบรมนี้ ครูผู้สอนจากทุกโรงเรียนจะมีขบวนการ ขั้นตอน กิจกรรม ระยะเวลาในการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไม่แตกต่างกัน
- 2) พื้นฐานความรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูส่วนมากมีความรู้ระดับปริญญาดริ รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาดริ ซึ่งกระจายอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยของทวีศักดิ์ (2534) พบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง แตกต่างกัน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งกระจายอยู่ในโรงเรียนทุกขนาด จึงมีสภาพการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ไม่แตกต่างกัน

- 3) สถานภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูมีอายุราชการหรือประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปีขึ้นไป จากผลการวิจัยของทวีศักดิ์ (2534) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไม่แตกต่างกัน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ (อ้างถึงใน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี, 2533) ได้ศึกษาปัจจัยของคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพหรือเวลาทำงานของครู ผลการวิจัยพบว่า ช่วงเวลาที่ทำให้การสอนของครูมีคุณภาพที่สุดคือ ระยะเวลา 2-4 ปี แต่ถ้าอายุราชการค่อนข้างมาก เป็นการยากที่จะปรับพฤติกรรมแนวคิดและทัศนคติ ดังนั้นจึงเป็นผลที่พบจากการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่มีอายุราชการมาก จึงยากต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นผลให้การนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละขนาดไม่แตกต่างกัน

4) สภาพของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ให้กระจายอยู่ในทุกกลุ่มโรงเรียน ซึ่งหลักในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เน้นบทบาทบุคลากรในการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม สามารถใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบครั้งนี้คือ โรงเรียนมีการดำเนินการร่วมกันกับกลุ่มโรงเรียนในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง และการจัดการเรียนการสอนทั้งในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นกัน จึงทำให้สภาพการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละขนาดไม่แตกต่างกัน

5) ปัจจัยการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอน คือ การจัดการ บุคลากร เงิน และวัสดุอุปกรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529) เพื่อให้โรงเรียนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด โรงเรียนขนาดใหญ่ ก็จะได้รับ การจัดสรรงบประมาณเพื่อศึกษามาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ก็จะได้รับ การจัดสรรงบประมาณลดหลั่นกันลงไป ดังนั้น ในการจัดการศึกษา แม้ว่าแต่ละโรงเรียนจะมีปัจจัยในการจัดการศึกษาไม่เท่ากัน แต่ก็อาศัยหลักการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529) จึงเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่โรงเรียนประถมศึกษาแต่ละขนาดมีการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ไม่แตกต่างกัน

6) โรงเรียนประถมศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขาดการนิเทศและติดตามผลจากศึกษานิเทศก์อำเภอ (มณเฑียร, 2536) ขาดสื่อและเครื่องมือนิเทศ ขาดอัตราค่าส่งศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอื่นมากเกินไป (ทรงยศ, 2534) จึงทำให้การนิเทศโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดไม่ทั่วถึง เป็นผลให้โรงเรียนประถมศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้รับการนิเทศ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ไม่แตกต่างกัน

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.5.1.1 โรงเรียนประถมศึกษาควรพิจารณานำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยไปพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

- 1) ควรจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น
- 2) ควรให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน
- 3) ควรให้ความสนใจในการขอความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนในด้านการเงิน แรงงาน และวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงและการใช้แหล่งวิทยาการและวิทยากรในท้องถิ่นเพื่อการเรียนการสอน
- 4) ควรดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกิจกรรมการสาธิตการสอน การศึกษาดูงาน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการเขียนเอกสารบทความทางวิชาการ
- 5) ควรมีการศึกษาการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ให้เพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ตลอดจนการสร้างเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02
- 6) ควรให้มีการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามผลให้ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง

5.5.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ควรจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อ วัสดุและอุปกรณ์การศึกษาให้โรงเรียนอย่างเพียงพอและทันเวลาใช้

2) ควรจัดประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียน การจัดหลักสูตรท้องถิ่น และโครงการอื่นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และการจัดประชุม อบรม ให้จัดก่อนเปิดเรียนภาคต้นทุกปีการศึกษา

3) ควรมีการควบคุม กำกับ นิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้สม่ำเสมอ โดยมีสื่อ เครื่องมือสำหรับการนิเทศ พร้อมทั้งมีการประเมินผลและนำผล การประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง

4) ควรเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอ ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และควรลดภารกิจของศึกษานิเทศก์อำเภอที่ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงลงบ้าง เพื่อศึกษานิเทศก์อำเภอ จะมีเวลา นิเทศโรงเรียนได้ทั่วถึงและสม่ำเสมอ

5.5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเป็นรายกรณีเกี่ยวกับการนำหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนดีเด่นแต่ละขนาด เพื่อเป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอื่น

2) ควรศึกษาการประเมินผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาการนำหลักสูตรไปใช้

3) ควรศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู

4) ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

5) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น